

საქართველოს დამოუკიდებლობის დე-იურე აღიარება (ტრიუმფი პირველი რესპუბლიკის დაცემის წინ)

როგორც უკვე ზემოთ იყო მოხსენებული, 1920 წლის აპრილის ბოლოს სანრემოში საქართველოსა და სომხეთის დიპლომატიურმა ფიასკომ და რამდენიმე დღით გვიან მომხდარმა აზერბაიჯანის დაცემამ სამხრეთ კავკასიის დე-ფაქტო დამოუკიდებელი ქვეყნების სერიოზული მხარდაჭერის იდეისადმი მოკავშირეების ინტერესის თითქმის სრული დაკარგვა გამოიწვია. სომხეთ-თურქეთის ომში (1920 წლის სექტემბერი-ნოემბერი) სომხეთის კატასტროფულმა დამარცხებამ, რამაც ქემალისტური თურქეთის მიერ ომამდელი სომხეთის ნახევრის ანექსია და სომხეთის რესპუბლიკის „ნარჩენების“ სოვეტიზაცია გამოიწვია, საქართველო დატოვა კავკასიაში ერთადერთ დამოუკიდებელ ქვეყნად, რომელიც თურქებსა და საბჭოებს შორის იყო ჩაჭერილი და საერთაშორისო საზოგადოებისთვის მცირე ინტერესს წარმოადგენდა. ევროპისა და ამერიკის ქვეყნების უმრავლესობის რეალურ დამოკიდებულებას საქართველოს სახელმწიფოებრიობისადმი დემონსტრაცია გაუკეთდა 1920 წლის დეკემბრის შუა რიცხვებში, როცა ერთა ლიგის ასამბლეამ უარყო საქართველოს განცხადება ამ ორგანიზაციაში მიღების შესახებ. ჩატარებული კენჭისყრის მსვლელობაში მხოლოდ 10-მა სახელმწიფომ მისცა ხმა ერთა ლიგაში საქართველოს მიღებას, 32-მა კი ან წინააღმდეგ მისცა ხმა, ან თავი შეიკავა.⁶⁷⁰

მიუხედავად ამისა, ორმოცი დღის შემდეგ საქართველოს დიპლომატიამ შეძლო მნიშვნელოვანი გამარჯვების მიღწევა. 1921 წლის 26 იანვარს მოკავშირეთა კონფერენციამ პარიზში დე-იურე ცნო საქართველოს დამოუკიდებლობა.⁶⁷¹ ამით საქართველო ერთ-ერთი გახდა ექვსი ქვეყნიდან, რომლებმაც პირველი მსოფლიო

⁶⁷⁰ Авалов, с. 294-300;
Kazemzadeh, pp. 274-275.

⁶⁷¹ Авалов, с. 309-311;
Kazemzadeh, p. 275.

ომის დასასრულს რუსეთისგან გამოყოფის შემდეგ ასეთი აღიარება მიიღეს.⁶⁷²

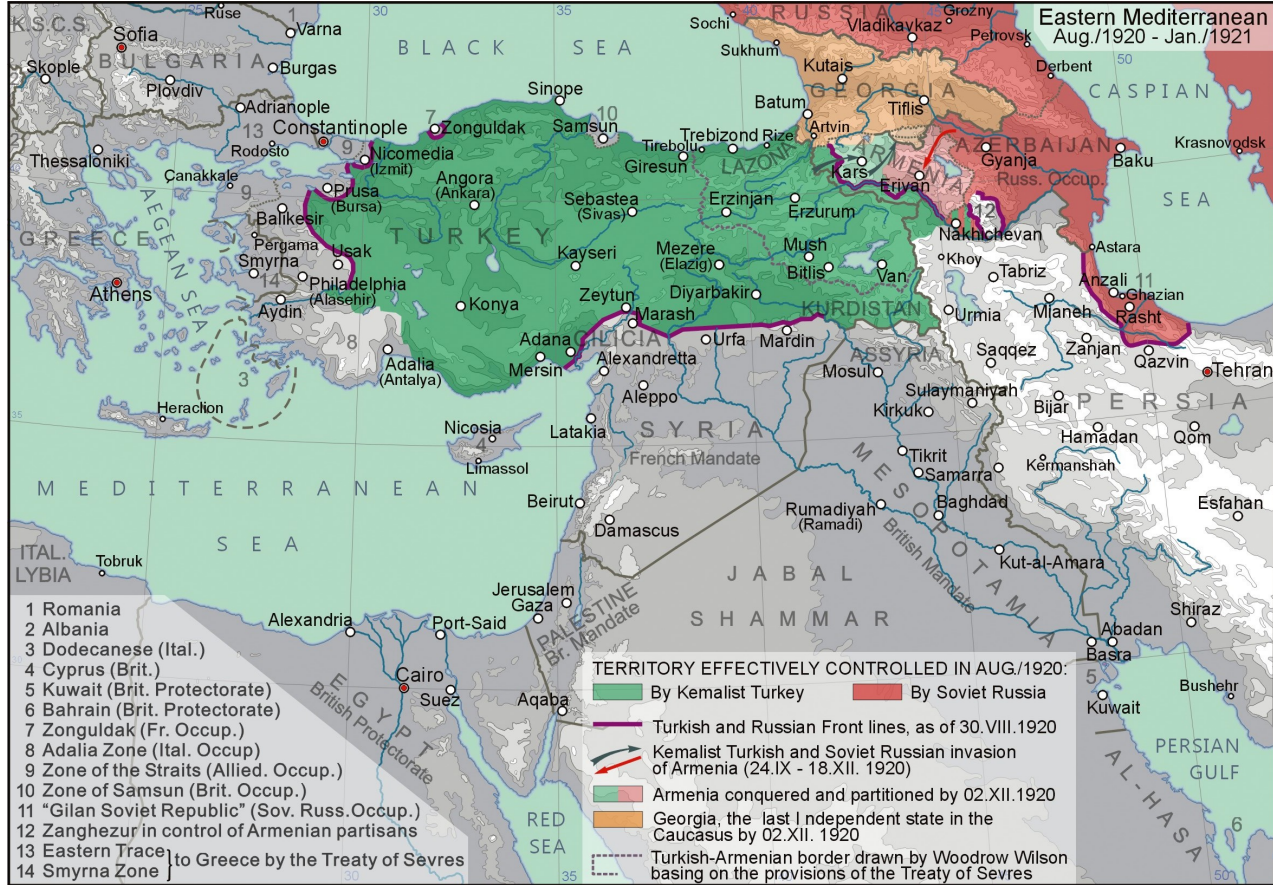
დე-იურე აღიარებას დიდი მორალური ეფექტი ჰქონდა ქართულ საზოგადოებაში, მაგრამ თავისი არსებობის ფაქტით აღიარებამ ვერ დაიცვა საქართველო საბჭოებისა და თურქეთის შემოჭრისგან, რაც 1921 წლის 11 თებერვალს დაიწყო. ბედის პირქუში ირონიით იმ დღეს, როცა საფრანგეთში საქართველოს პირველი ელჩი აკაკი ჩხენკელი თავისი რწმუნების სიგელებს გადასცემდა პრეზიდენტის სასახლეში პარიზში,⁶⁷³ თვით საქართველოში ბოლომდე მივიდა გააფთრებული ბრძოლა ტფილისისთვის, მრავალგზისი უპირატესობის მქონე მოწინააღმდეგესთან მეზრძოლ ქართულ ჯარს კი საქართველოს დედაქალაქის საბჭოების ხელში დატოვებით უკან დახევა ებრძანა.⁶⁷⁴ ომი, რომლის მსვლელობაშიც მხოლოდ საფრანგეთმა აღმოუჩინა საქართველოს ერთგვარი სამხედრო დახმარება, გაგრძელდა 1921 წლის 17 მარტამდე, როცა საბჭოებისა და ქემალისტების მიერ დაპყრობილი ტერიტორიის 90%-ის დაკარგვის შემდეგ საქართველოს ეროვნული მთავრობა და სამხედრო ხელმძღვანელობა ათასობით ჯარისკაცსა და სამოქალაქო ლტოლვილთან ერთად საფრანგეთისა და იტალიის გემებზე ავიდნენ, განდევნილობაში რომ გამგზავრებულიყვნენ. სამი დღის შემდეგ ტფილისში „რევოლუციური კომიტეტის“ დეკრეტით საქართველოს პარლამენტი დაიშალა. ასე რომ საქართველოს დამოუკიდებლობა შეწყდა შემდგომი სამოცდაათი წლით.

⁶⁷² ესტონეთმა და ლატვიამ დე-იურე აღიარება იმავე დღეს მიიღეს, როგორც საქართველომ, ფინეთი და პოლონეთი ოფიციალურად უფრო ადრე აღიარეს, ლიტვის დამოუკიდებლობა დე-იურე აღიარეს რამდენადმე გვიან, 1921 წლის ბოლოს.

⁶⁷³ 1921 წ. 25 თებერვალი.

⁶⁷⁴ Авалов, с. 312;

Kazemzadeh, p. 275.

GEORGIA ON THE DAY OF HER DE-JURE RECOGNITION (January 26, 1921)

